

RESULTAT

I fråga om äldre personer som har skrivits ut från sjukhuset och som har en hög risk för återbesök kan man med hjälp av distanstjänster minska¹:

- **riskerna för oplanerade återbesök på sjukhuset***
  - (n = 9 studier, RR = 0,59, 95 % CI 0,45–0,77, z = 3,94, p < 0,001; Chi² = 20,65, p = 0,01, I² = 56 %)
- **dödligheten***
  - (n = 4 studier, RR = 0,72, 95 % CI 0,53–0,98, z = 2,12, p = 0,03; Chi² = 2,30, p = 0,68, I² = 0 %)

Det finns också tecken på att distanstjänster kan bidra till att förbättra livskvaliteten hos äldre med hög risk för återbesök* (n = 7 studier, SMD = 0,24, Z = 2,04, p = 0,04; Chi² = 60,19, p < 0,00001, I² = 83 %), men variationen (heterogeniteten) mellan studierna är stor, så resultaten ska betraktas med reservation¹.

**Jämfört med konventionell behandling. Obs! Detta kan till exempel innebära att det varken förekommer någon form av kontakt eller uppföljning som sker ansikte mot ansikte efter utskrivningen.

FÖRKLARING

** Med distanstjänster inom hälso- och sjukvården avses vård, handledning och stöd för att främja kundens hälsa och välbefinnande med hjälp av distansteknik, såsom telefon- och videoförbindelser. Distanstjänsten är en tjänst som produceras i realtid via en ljud- eller videoförbindelse och där man kan utnyttja tidigare tillhandahållen information.¹¹ Distansteknik används bland annat för att säkerställa korrekt läkemedelsbehandling och intag av måltider. Dessutom har olika trygghetstjänster såsom trygghetsarmband, enheter för övervakning och passerkontroll samt dörrvakter som larmar när dörrar öppnas också tagits i bruk på många områden³. I detta Evidenstips avses med distanstjänster i synnerhet bruket av enheter som används för kommunikation och övervakning på distans och med vars hjälp hälso- och sjukvårdspersonalen kan hålla kontakt med äldre personer eller följa deras hälsotillstånd¹.

BAKGRUND

I Finland bor majoriteten av personer som fyllt 75 år i sitt eget hem. Med hjälp av distanstjänster** kan man göra det möjligt för äldre att bo hemma så länge som möjligt^{2,3} och identifiera sjukdomsrisker och förebygga eventuellt dyrare, korrigerande åtgärder³. Via distanstjänster är det möjligt att förbättra de äldres säkerhet och främja kontakten med hälso- och sjukvårdspersonal samt den sociala interaktionen med familj eller vänner, antingen personligen eller i grupp^{4,5}.

De äldre förhåller sig i huvudsak positivt till distanstjänsterna, och de upplever att de tekniska lösningarna fungerar, är säkra och ökar tillgängligheten^{4,6,7,8} samt att de är kostnadseffektiva alternativ vid sidan av traditionella tjänster⁸. Utmaningarna med att använda tjänsterna och tidigare negativa erfarenheter kan utgöra ett hinder för äldre att använda distanstjänsterna hemma^{1,9}. Därför är det viktigt att de äldre själva kan delta i planeringen av tjänsterna^{4,8,9}. Det är särskilt viktigt att ge tillräckligt med stöd till en äldre person för att hen ska klara sig hemma efter utskrivning från sjukhuset, då risken för komplikationer har ökat¹⁰.

Vid utskrivning av äldre – vilka följder har distanstjänster?

MATERIAL OCH METODER

Evidenstipset baserar sig på en systematisk översikt¹ som publicerades 2023 och vars syfte var att identifiera och sammanställa hur distanstjänster som erbjuds i samband med utskrivning från sjukhuset påverkar hälsorelaterade vårdresultat hos äldre personer med hög risk för återbesök. I översikten ingick 14 studier (n = 3 517 undersökta). Studierna genomfördes i Australien (n = 4), Italien (n = 2), Förenta staterna (n = 2), Argentina (n = 1), Kanada (n = 1), Kina (n = 1), Frankrike (n = 1), Singapore (n = 1) och Danmark (n = 1). Översiktens metodologiska genomförande beskrivs närmare i den ursprungliga publikationen¹. Kvaliteten på översikten bedömdes enligt JBI:s kriterier för bedömning av systematiska översikter***.

SAMMAN- FATTNING

I den systematiska översikten som utgjorde grunden för Evidenstipset konstaterades att distanstjänster som tillhandahölls äldre personer som skrivits ut från sjukhuset minskar dödligheten och risken för oplanerade återbesök på sjukhuset. Författarna till översikten rekommenderar att distanstjänster ska ingå som en del av utskrivningsplanen för äldre som anses ha en förhöjd risk för att återvända till sjukhuset oplanerat på grund av samma besvär. Ett exempel på distanstjänster är telefonkontakt, som kan vara en enkel och kostnadseffektiv metod inom äldreården, eftersom den inte kräver hantering av komplex teknologi eller dyr ny utrustning.

MER INFORMATION

- Du kan läsa mer om principerna för distanstjänster till exempel på: Tillstands- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) <https://valvira.fi/sv/social-och-halsovard/distanstjanster>
- Hotus-vårdrekommendation®: Handledning i egenvård som genomförs på distans för personer med långtidssjukdom <https://hotus.fi/sv/hotus-vardrekommendationer/>

FÖRFATTARE

- 1 Heino, Helena¹, hälsovårdare, yrkeslärare, HvM-studerande
 2 Eränen, Maria¹, sjukskötare, HvM-studerande
 3 Järvinen, Outi¹, hälsovårdare, HvM-studerande
 4 Niela-Vilén, Hannakaisa¹, barnmorska, HvD, docent, universitetslektor
 5 Palonen, Mira², sjukskötare, HvD, docent, specialforskare
 6 Moksén, Sanna³, sjukskötare, HvM, avdelningsskötare, sköterska på distans
 7 Manner, Taru³, sjukskötare, HvM, projektledare för digitalisering

Redigering: Silja-Elisa Eskolin², yngre forskare ja Mira Palonen²

¹Åbo universitet, ²Stiftelsen för vårdforskning sr, ³Birkalands välfärdsområde (PIRHA)

Hotus EVIDENSTIPS® 2/2025

ANVÄNDBARHET I FINLAND

Resultaten kan tillämpas på den finländska social- och hälsovården, där distanstjänster för äldre redan utnyttjas till exempel i kontakten mellan hemvården och kunden via videoförbindelse eller genom att förmedla information och dokument via smarttelefon. När distanstjänster tas i bruk ska man följa upp hur lämpliga de är från fall till fall². Dessutom förutsätter många tjänster en egen dator eller mobil enhet samt stark autentisering, något som inte alla äldre har tillgång till.

DEN URSPRUNGLIGA PUBLIKATIONEN

1. **Soh YY, Zhang H, Toh JYY, ym.** The effectiveness of tele-transitions of care interventions in high-risk older adults: A systematic review and meta-analysis. *Int J Nurs Stud* 2023; 139: 104428.

***Översiktens kvalitet: 11/11, JBI: Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses

ANDRA ANVÄNDA KÄLLOR

2. **Anttila H, Anttila M, Koivisto S, ym.** Kotihoidon uudet ratkaisut: Kotona asumisen teknologiat ikäihmisille –KATI-ohjelman 2020–2023 loppuraportti. THL raportti 9/2023. Saatavilla <https://www.julkari.fi/handle/10024/147940>, 2023. (Viitattu 1/2025)
3. **THL.** Ikääntyminen. Kotihoito. Saatavilla: <https://thl.fi/aiheet/ikaantyminen/muuttuvat-vanhuspalvelut/kotihoito#Teknologia>, 2024. (Viitattu 1/2025)
4. **Jarnila I, Eloranta S.** Lääkäiden asiakkaiden kokemuksia etäkotihoidosta. *Gerontologia* 2024; 38 (1): 3–15.
5. **STM.** Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2024: 4.
6. **Airola E.** Learning and Use of eHealth Among Older Adults Living at Home in Rural and Nonrural Settings: Systematic Review. *J Med Internet Res* 2023; 23(12): 1–17.
7. **Facchinetti G, Petrucci G, Albanesi B, ym.** Can Smart Home Technologies Help Older Adults Manage Their Chronic Condition? A Systematic Literature Review. *Int J Environ Res Public Health* 2023; 20 (2): 1–15.
8. **Pennanen P, Jansson M, Torkki P, ym.** Digitaalisten palvelujen vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollossa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023: 52.
9. **Eloranta S, Hoffren-Mikkola M, Komulainen M, ym.** Onnistunut etäkotihoito. Metropolia ammattikorkeakoulu julkaisuja; TAITO-sarja 125. Helsinki. 2023.
10. **Bowles KH, Chittams J, Heil E, ym.** 2015. Successful electronic implementation of discharge referral decision support has a positive impact on 30- and 60-day readmissions. *RINAH* 2015; 38(2): 102–114.
11. **Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisten palvelujen sanasto.** Etäpalvelu, terveydenhuollon etäpalvelu. Saatavilla <https://solesanastot.thl.fi/>.